

Liite 4a

Liite 4a sisältää seuraavat selvitykset ja niiden liitteet (Liitepaketti koottu 16.4.2025):

- ☐ Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- ☐ Liito-oravaselvitys
- ☐ Viitasammakkoselvitys
- ☐ Lepakkoselvitys
- ☐ Korentoselvitys
- ☐ Suovenhokasselvitys
- ☐ Saukkoselvitys talvi 2024
- ☐ Saukkoselvitys kesä 2024
- ☐ Lumijälkilaskentaraaportti
- ☐ Pienvesiselvitys
- ☐ Pesimälinnustoselvitys + julkiset liitteet

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2024

Muhos
2024

Black & White Engineering

Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	9.12.2024	Luonnos	Pinja Mäkinen	Pinja Mäkinen
2	11.12.2024	Valmis	Pinja Mäkinen	Pinja Mäkinen
3	4.4.2025	Pieniä muutoksia	Pinja Mäkinen	Pinja Mäkinen

Projekti: Black & White Engineering
Työnumero: 25013791
Asiakas: Black & White Engineering
Versio: 3
Päiväys: 4.4.2025
Tekijä: Tiina Heikkinen

Sisältö

1.	JOHDANTO	6
2.	AINEISTOT JA MENETELMÄT	6
2.1	Selvitysalueen yleiskuvaus	6
2.2	Työstä vastaavat henkilöt	7
2.3	Lähtötiedot	7
2.4	Menetelmät	8
2.4.1	Vesilain tulkinnasta	8
3.	Tulokset	9
3.1	Selvitysalueen ja sen kasvillisuuden yleiskuvaus	9
3.2	Kasvilajisto	16
3.3	Luontotyytit	21
3.4	Huomionarvoiset luontotyyppikohteet ja niiden huomiointisuositukset	26
4.	EPÄVARMUUSTEKIJÄT	71
5.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	71
5.1	Kasvillisuus ja luontotyytit	71
5.2	Luontoarvojen huomiointi suunnittelussa	71
6.	LÄHTEET	73

LIITE 1. Huomionarvoiset kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet

Kartta- ja ilmakuvat:

Maanmittauslaitos (MML)

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy,

Luonnonvarakeskus (LUKE)

Geologian tutkimuskeskus (GTK)

SYKE ja ELY-keskukset

Suomen Lajitietokeskus

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2024

Sweco | Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2024

Työnumero: 25013791

Päiväys: 4.4.2025

Versio: 3

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti
Sweco Finland Oy

Yhteyshenkilö:

Luontoasiantuntija (metsänhoitaja, MMM), Tiina Heikkinen

Rautatienkatu 33

90100 OULU

Puh. +358 40 538 2386

tiina.heikkinen@sweco.fi

1. JOHDANTO

Muhoksen Leppiniemeen tilattiin Black & White Engineering toimesta vuonna 2024 esiselvitys, jonka tarkoituksena on kartoittaa alueen luontoarvot (Kuva 1). Esiselvityksen perusteella voidaan antaa tarkka kuvaus selvitysalueen luontoarvoista ja siten määritellä alueen rajoitukset, sekä suositukset alueen mahdolliseen hyödyntämiseen maankäytön hankkeille.

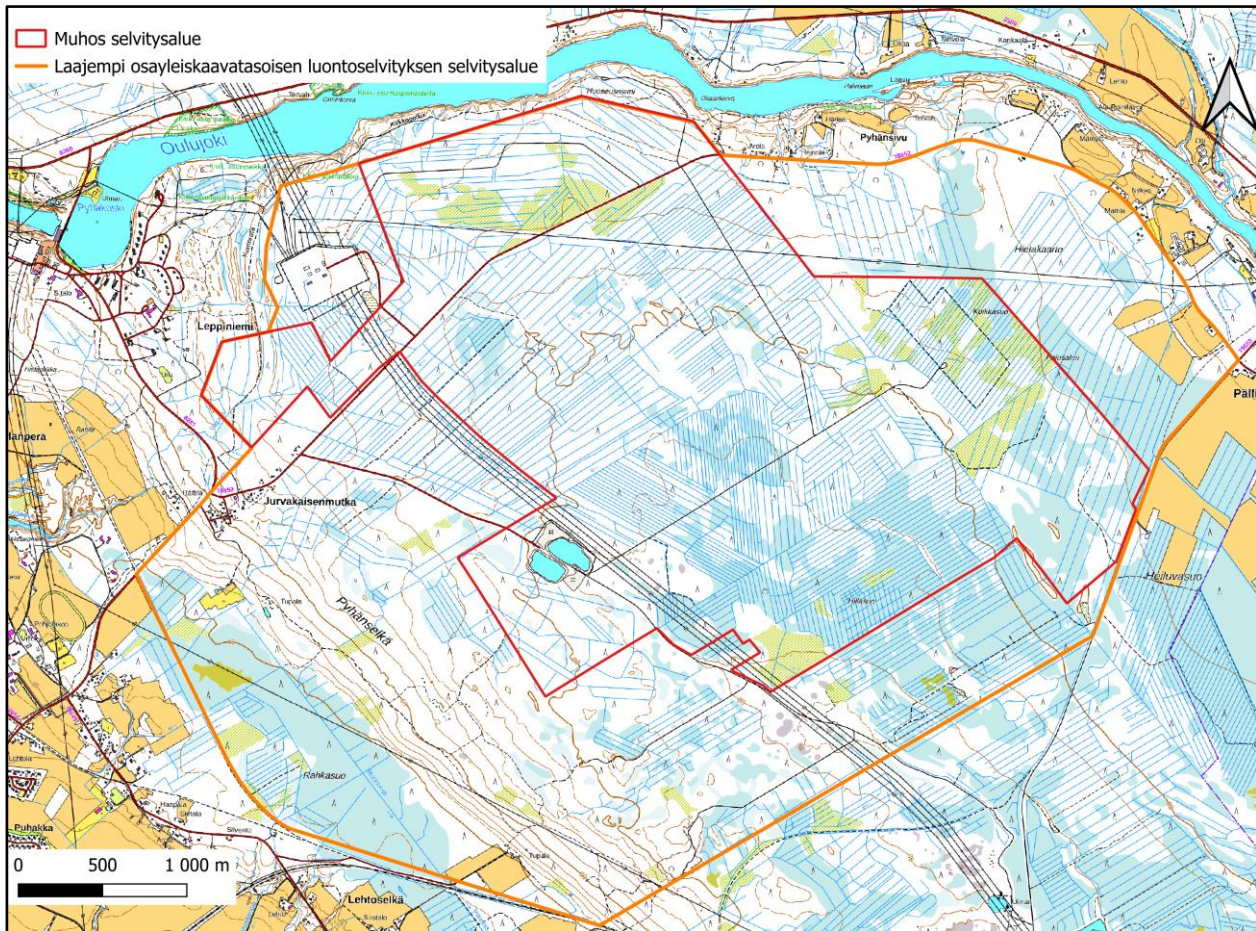
Tämä selvitysraportti sisältää vuoden 2024 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen huomionarvoisten luontotyyppi- ja kasvillisuuskohteiden kuvaukset sekä sanallisen kuvauksen kasvillisuuden yleispiirteistä.

2. AINEISTOT JA MENETELMÄT

2.1 Selvitysalueen yleiskuvaus

Muhoksella sijaitseva selvitysalue on kooltaan noin 1034 hehtaaria. Selvitysalue sijaitsee Muhoksen keskustan koillispuolella Leppiniemen, Pällin ja Pyhänselän välisellä alueella, Oulujoen eteläpuolella (Kuva 1). Selvitysalueen maasto on pääosin ihmisen muokkaamaa: turvemaita on ojitettu tiuhaan, metsät ovat enimmäkseen nuorehkoa talousmetsää ja avohakkuita ja taimikoita esiintyy eri puolilla selvitysalueita. Selvitysalueen länsipuolella sijaitsee voimalinja ja sen läheisyydessä on myös vanha soranottoaika, joka on täytetty vedellä.

Selvitysalueen ympärillä on laajempi osayleiskaavatasoisen luontoselvityksen alue, jolla tehdyt luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitykset on raportoitu erikseen (Sweco Finland Oy, 2024a). Poikkeuksena edellä mainitusta tässäkin raportissa on kuvattu lakisääteisesti suojellut eli luokan 1 luontotyyppi- ja kasvillisuuskohteet sekä vesilain 3. luvun 2 §:n mukaiset purot myös osayleiskaavatasoisen selvityksen alueelta ja paikoin sen lähiympäristöstä.

Kuva 1. Muhoksella sijaitseva selvityksen kohteena oleva alue sekä sen ympärillä oleva laajempi osayleiskaavatasoisen selvityksen alue. Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

2.2 Työstä vastaavat henkilöt

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen tekijöinä olivat FM biologi Sanna Räisänen sekä MMM metsänhoitaja Tiina Heikkinen. Raportoinnista vastasi MMM metsänhoitaja Tiina Heikkinen. Raportissa on hyödynnetty myös alueella tehdyn pienvesiselvityksen tietoja (Sweco Finland, Oy, 2024b), joista on vastannut FM biologi Iina Koivunen. Lopputarkastuksesta vastasi FM biologi Pinja Mäkinen. Kaikki mainitut ovat Sweco Finland Oy:stä.

2.3 Lähtötiedot

Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin Laji.fi:stä (Suomen Lajitietokeskus 2024) VIRVA-rajauksella tehtyä aineistopyyntöä (18.4.2024) koskien uhanalaisten ja silmälläpidettävien, rauhoitettujen lajien sekä luontodirektiivin liitteiden IV ja II lajien tunnettujen esiintymispaikkojen tietoja sekä haitallisten vieraslajien tietoja. Aineisto sisälsi myös karkeistetut ja salatut tiedot.

Lähtötietoina käytettiin lisäksi perus-, puusto- ja maanpeitekarttoja, ilmakuvia, luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluohjelma-alueiden, soidensuojelun täydennysohjelmaehdotusalueiden, Natura-alueiden, luonnonmuistomerkkien, valtakunnallisesti arvokkaiden geologisten muodostumien ja luokiteltujen pohjavesialueiden paikkatietorajauksia koskevia Suomen ympäristökeskuksen avoimia paikkatietorajapintoja. Metsähallitukselta (2024a) tilattuja perinnebiotooppirajauksia, Metsähallituksen alue-ekologisia kohteita ja

Sweco | Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2024

Työnumero: 25013791

Päiväys: 4.4.2025

Versio: 3

suojeluohjelma-aluerajauksia (Metsähallitus, 2024b), sekä selvitysalueelta ja sen lähistöltä laadittuja aiempia luontoselvityksiä. Käytetyt lähteet on mainittu lähdeluettelossa.

2.4 Menetelmät

Maastotyöt tehtiin kesäkuussa 2024 (12.–13.6., 17.6., 19.–20.6. ja 27.6.). Maastotöitä tehtiin yhteensä 8 henkilötyöpäivää, sillä kahtena ensimmäisenä päivänä selvityksiä tehtiin kahden henkilön voimin. Maastotöiden ja lähtötietojen perusteella arvioitiin mahdollisten arvokkaiden luontokohteiden sijainti selvitysalueella sekä mahdollisten lisäselvitysten tarve. Arvokkaiden kohteiden rajauspäätökset tehtiin asiantuntija-arviona.

Luontoselvityksen kohteet luokiteltiin eri arvoluokkiin soveltaen oppaan Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (Mäkelä & Salo, 2023 (luku 7, taulukko 7.1)) ohjeistusta:

- luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet
- luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
- luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Luontotyyppiselvityksessä pyrittiin rajaamaan suojellut luontotyytit (luonnonsuojelulain 64 § ja 65 §, vesilain 2. luvun 11 § pienvedet ja vesilain 3. luvun 2 §:n luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset purot), uhanalaisten luontotyyppien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kohteet sekä edustavat perinnebiotooppikohteet. Putkilokasvien osalta pyrittiin selvittämään luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien, valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten lajien, rauhoitettujen ja erityisesti suojeltujen lajien sekä Suomen kansainvälisten vastuulajien esiintymät.

Mahdollista huomionarvoista kasvillisuutta ja luontotyyppejä selvitettiin myös Laji.fi-tietokannan (Suomen Lajitietokeskus, 2024) tiedoista, aiemmin tehdyistä luontoselvityksistä (joita ei selvitysalueelta ole) sekä Metsäkeskuksen avoimesta metsälakikohdepaikkatietorajapinnasta (Metsäkeskus, 2024) ja Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta (LUKE, 2024).

Raportissa esitetään kasvillisuudeltaan ja luontotyyppiltään huomionarvoiset kohteet karttarajauksin ja tekstikuvauksin sekä yleiskuvaus selvitysalueen kasvillisuudesta ja luontotyypeistä. Luvussa 3.2 esitetään havaitut haitallisten vieraskasvilajien kasvupaikat.

2.4.1 Vesilain tulkinnasta

Vesilain (27.5.2011/587) 2. luvun 11 §:n mukaan Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Vesilain tausta-aineisto (Hallituksen esitystä Eduskunnalle vesilain uudistamiseksi, HE 277/2009 vp) määrittelee vesilain 2. luvun 11 §:n tulkintaa seuraavasti. ”Ensisijaisesti kysymys on luontotyypeistä, joiden olennaiset ominaispiirteet eivät ole muuttuneet muokkauksen seurauksena. Käsitettä ei kuitenkaan ole tulkittava ahtaasti niin, että se kattaisi vain täysin ihmistoiminnan vaikutuksen ulkopuolelle jääneet kohteet. Ensinnäkin vähäiset **olennaisiin ominaispiirteisiin vaikuttamattomat muutokset ovat mahdollisia ilman, että luonnontilaa pidetään palautumattomana.** Toisaalta luonnontila on saattanut palautua muutosten jälkeen pitkäaikaisen luonnollisen kehityksen tai ennallistamistoimenpiteiden seurauksena. Säännös ei sen sijaan koske tilanteita, joissa luontotyyppille olennaiset ominaispiirteet on pysyvästi menetetty.

Luonnontilaisuuden käsite vesilaissa vastaisi pitkälti sitä, mitä metsälain 10 §:ssä tarkoitetaan luonnontilan kaltaisella tilalla. Metsäasetuksen (1200/1996) 8 §:n mukaan elinympäristöä nimittäin pidetään luonnontilaisen kaltaisena, jos sen biologisen monimuotoisuuden kannalta olennaiset ominaispiirteet ovat säilyneet aikaisemmasta ihmisen toiminnasta huolimatta tai elinympäristöä on käsitelty metsälain nojalla annettujen määräysten mukaisesti. Näkökulma on vesilaissa kuitenkin osittain toinen, sillä esimerkiksi metsälain mukaisia pienvesien lähiympäristöjä voidaan pitää luonnontilaisen kaltaisena, vaikka itse uoma ei vesilain tarkoittamalla tavalla olisikaan luonnontilainen veden laadun huonontumisen tai virtaussuhteiden muuttumisen vuoksi. **Säännöksen taustalla on nykyisen vesilain muuttamiskielto, mikä on otettava huomioon säännöksen tulkinnassa. Säännös esimerkiksi rajoittuu itse uomaan, eikä se koske laajemmin uoman lähiympäristön käyttöä, jota säännellään muun muassa metsälaissa. Säännös myös viittaa fyysiseen muuttamiseen, eikä se koske pilaamisesta aiheutuvaa veden laadullista muuttamista.**

3. Tulokset

3.1 Selvitysalueen ja sen kasvillisuuden yleiskuvaus

Selvitysalue sijoittuu metsäkasvillisuusvyöhykkeiden jaossa keskiboreaaliseen vyöhykkeeseen ja siellä alueelle Pohjanmaa (3a). Suokasvillisuusvyöhykkeiden aluejaossa selvitysalue kuuluu Pohjanmaan aapasoiden vyöhykkeeseen ja alajaossa Pohjois-Pohjanmaan aapasoiden vyöhykkeeseen.

Selvitysalueen maasto on pääosin ihmisen muokkaama: turvemaita on ojitettu tiuhaan, metsät ovat enimmäkseen nuorehkoa talousmetsää sekä avohakkuita ja taimikoita esiintyy eri puolilla selvitysalueita. Selvitysalueen läpi kulkee voimalinja sekä useita teitä. Luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia suoalueita on alueen kaakkois- ja itäosassa (nimetön suolaikku).

Selvitysalueen läpi kulkee muutamia maastokartassakin näkyviä uomia, jotka ovat kaivettuja tai suoristettuja oja. Pieniä kaivettuja oja on myös teiden varsilla. Selvitysalueella ei ole jokia. Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä on pienvesiselvityksen perusteella kaksi vesilain (587/2011) 3. luvun 2 §:n tarkoittamaa luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista puroa (Pajuoja ja nimetön pieni puro selvitysalueen pohjoispuolella Kirkkopölyn lähellä) ja kaksi vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n tarkoittamaa luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista noroa (toinen selvitysalueen pohjoispuolella Kirkkopölyn lähellä ja toinen niin ikään alueen pohjoispuolella lähellä karttaan merkittyä laavua).

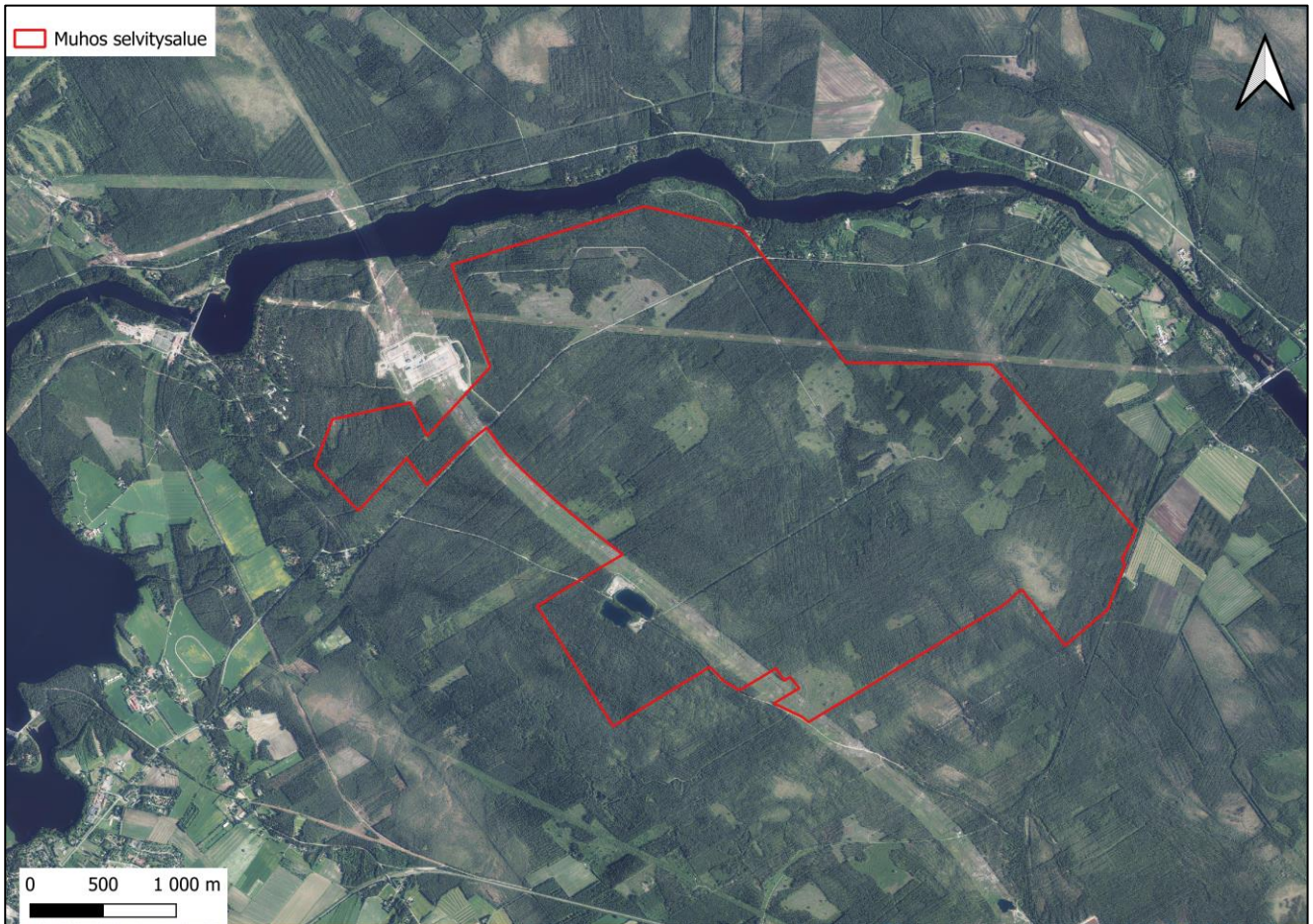
Selvitysalueen läheisyydessä on myös kolme vesilain mukaista lähdeä, jotka on aiemmin rajattu myös metsälain 10 §:n kohteina sekä yksi vesilain 2. luvun 11 §:n lähteisiin kuuluva tihkupinta selvitysalueen pohjoispuolella Oulujoen rannassa.

Selvitysalueella ei ole järviä. Selvitysalueen keskellä on vanha soranottoaika, joka on täyttynyt vedellä. Alueen läheisyydessä on kaksi maastokarttaan piirrettyä kaivettua lampea. Lisäksi Pyhänsivun alueelta löytyi kasvillisuuskartoituksen yhteydessä yhdeksän pientä, todennäköisesti maa-aineksenoton seurauksena syntyntä lampareta. Pyhänsivun alueella olevat pienet kaivetut lammet ja lampareet voidaan tulkita luonnontilaisen kaltaisiksi. Isommat sorakuopista muodostuneet lammet ja maastokartassa näkyvät pikkulammet eivät ole luonnontilaisia.

Alueen länsipuolella pohjoisemman maastokarttaan merkityn pienen lammen rannalla on Pohjois-Pohjanmaalla alueellisesti rauhoitetun keltakurjenmiekan (*Iris pseudacorus*) kasvupaikka.

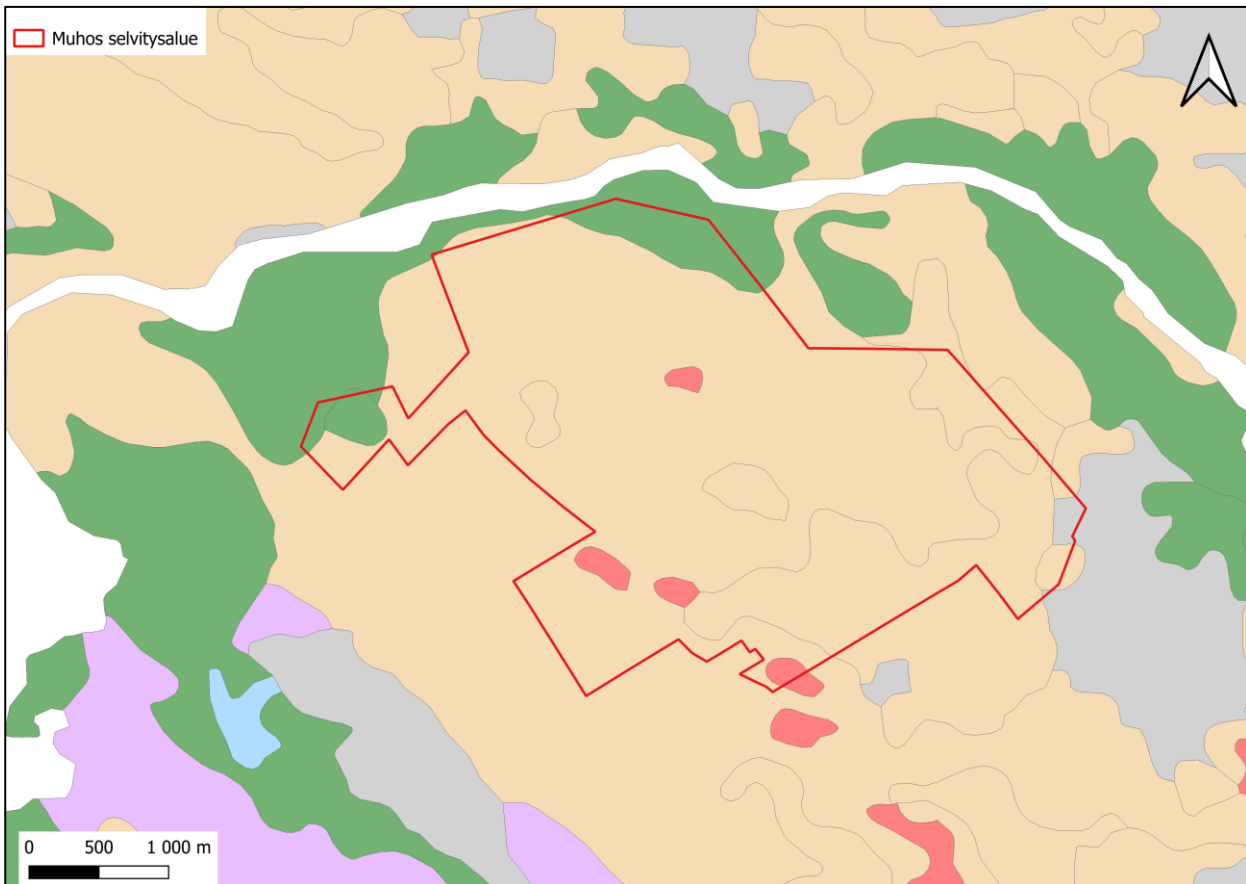
Metsähallituksen perinnebiotooppirajaustiedoissa (Metsähallitus 2024) lähin perinnebiotooppikohde on Tossavajen lammaslaidun, joka on lähimmillään noin 1,9 km päässä selvitysalueesta lounaaseen.

Seuraavassa kuvassa (Kuva 2) on alueen ortoilmakuva vuodelta 2022. Alueella on tehty hakkuita viime vuosina, joten alue ei paikoin ole enää yhtä puustoinen kuin kuvassa.

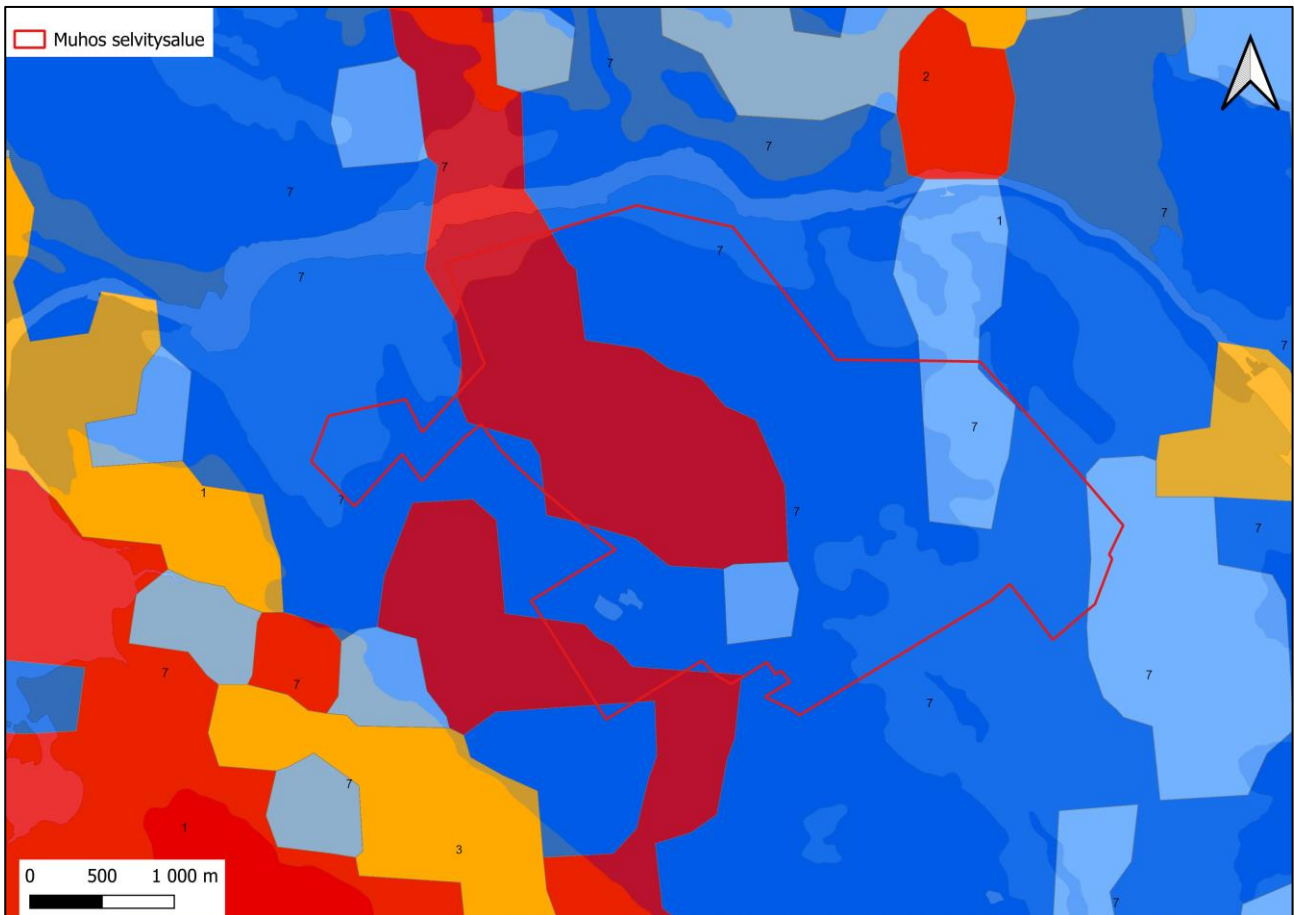
Kuva 2. Selvitysalueen ortoilmakuva vuodelta 2022, Maanmittauslaitos.

Geologian tutkimuskeskuksen avoimen paikkatietorajapinnan (GTK, 2024) (Kuva 3) mukaan selvitysalueen maaperä on pohjamaan osalta pääosin sora- tai hiekkamoreenia, reunaosissa on jonkin verran karkeita maalajeja ja itäosissa turvekerrostumia. Alueella on myös muutamia pieniä kalliolaikkuja.

Kuva 3. Selvitysalueen maaperä pohjamaan osalta (GTK, 2024). Keltaiset alueet ovat moreeneja, harmaat paksuja turvekerrostumia, violetit ohuita turvekerrostumia, vihreät karkeita maalajeja ja punaiset kalliolaikkuja.

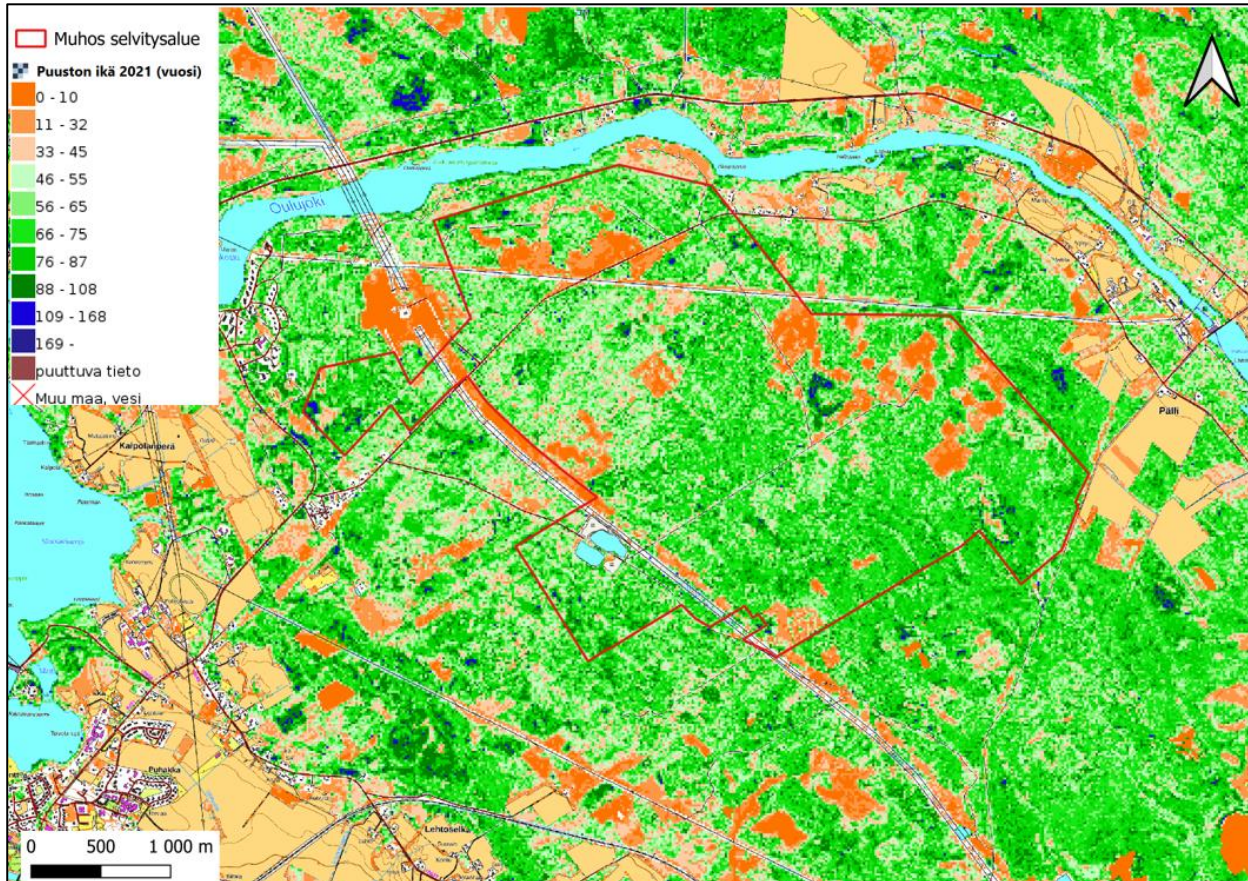
Happamien sulfaattimaita esiintyy GTK:n aineiston mukaan alueen länsi- ja eteläosissa pienellä todennäköisyydellä (Kuva 4).

Kuva 4. Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys alueella. Tummansiniset alueet = ei esiinny, vaaleansiniset alueet = hyvin pieni todennäköisyys, punaiset alueet = pieni todennäköisyys, keltaiset ja harmaat alueet = kohtalainen todennäköisyys. Numerot tarkoittavat sulfaattikerroksen syvyyttä maanpinnasta (1 = 0- 1 m, 3 = >1,5-2 m, 7 = ei ole hapan sulfaattimaa).

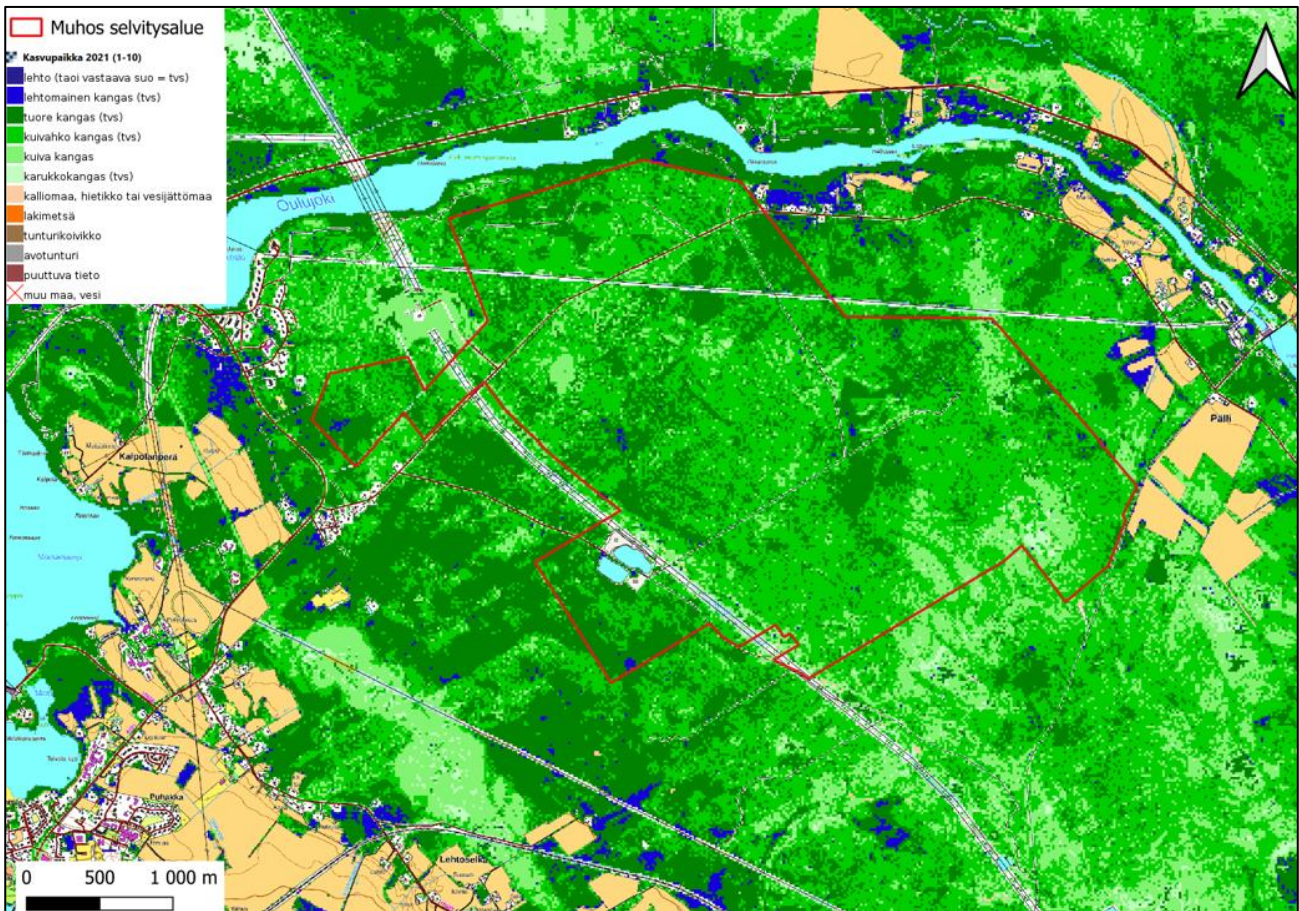
Alueen puusto on pääosin keski-ikäistä, mäntyvaltaista ja metsätaloustoimenpitein käsiteltyä talousmetsää. Varttuneita metsiä on pieniä laikkuja ympäri aluetta. Vanhoja, luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia metsiä alueella ei ole. Alueella on myös laajoja hakkuualueita ja taimikkoja. Männyn seassa kasvaa monin paikoin koivua, kuusta ja paikoin myös haapaa. Alueen metsissä on niukasti lahoppua.

Seuraavassa kuvassa (Kuva 5) on mallinnettu selvitysalueen puuston ikäjakaumaa perustuen Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventointiaineistoihin (MVMI). Kartta kuvaa vuoden 2021 tilannetta, ja alueella on tehty hakkuita sen jälkeen.

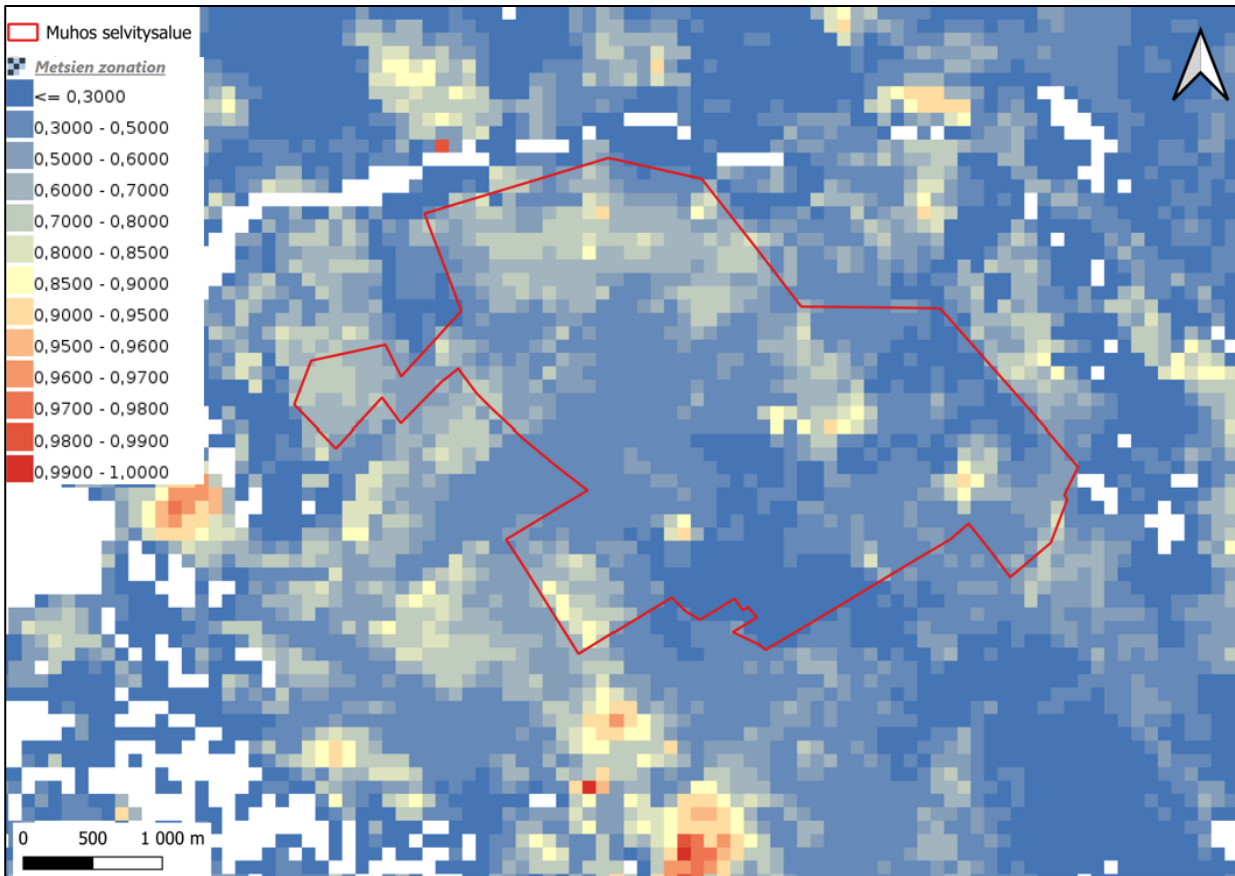
Kuva 5. Puuston ikä -kartta Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta 2021 (LUKE, 2024). Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

Yleisimmät selvitysalueen metsien kasvupaikkatyytit ovat puolukkatyytin kuivahko kangas tai sitä vastaavat suotyytit sekä mustikkatyytin tuore kangas ja sitä vastaavat suotyytit. Alueella esiintyy myös pieninä laikkuina lehtomaisia kankaita. Seuraavassa kuvassa (Kuva 6) on Luonnonvarakeskuksen MVMI-aineistoihin perustuva selvitysalueen kasvupaikkatyyppikartta.

Kuva 6. Kasvupaikkatyyppikartta Luonnonvarakeskuksen monilähteen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta 2021 (LUKE, 2024). Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

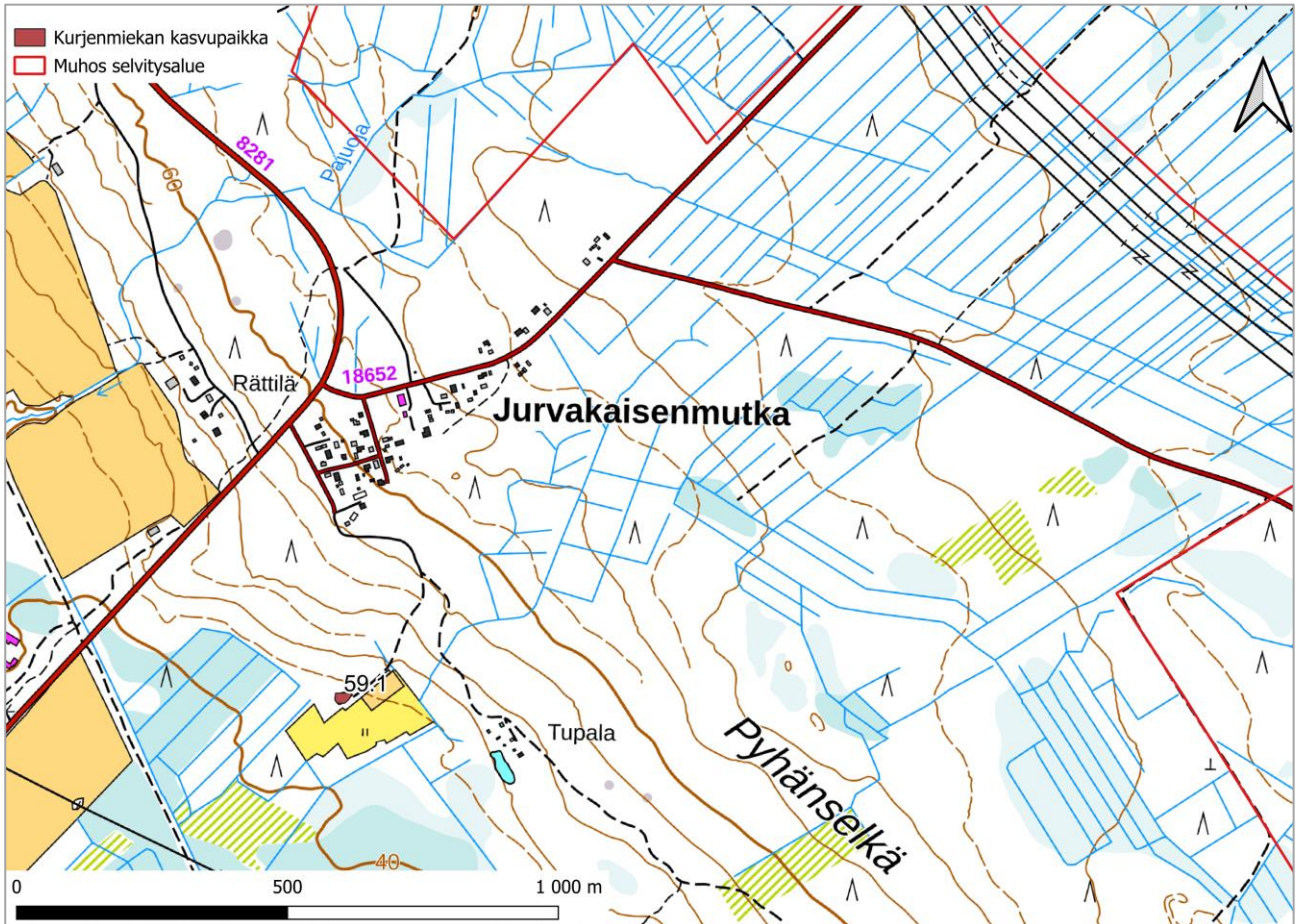
Seuraavassa kuvassa (Kuva 7) on esitetty monimuotoisuudelle tärkeiden metsäalueiden Zonation -analyysien (Mikkonen, ym. 2018) mukainen metsien monimuotoisuusarvoluokittelu. Kuvan luokittelu on valtakunnallisesti arvotetun Zonation-analyysin aineisto (Valtakunnallinen 6), jossa on huomioitu lahopuupotentiaali, sakot eli analyysin monimuotoisuusarvoa alentavat tekijät, metsikön kytkeytyvyys, uhanalaiset metsälajit, kytkeytyvyys metsälain (12.12.1996/1093) 10 §:n kohteisiin ja kytkeytyvyys pysyville suojelualueille. Etenkin alueen keskiosissa on paljon monimuotoisuudelle vähäarvoisia metsiä (siniset alueet) ja alueen eteläpuolella on muutamia arvokkaampia punaisia alueita.

Kuva 7. Monimuotoisuudelle tärkeiden metsäalueiden Zonation -analyysien (Mikkonen, ym. 2018) mukainen metsien monimuotoisuusarvoluokittelu (Valtakunnallinen 6). Mitä punaisempi alue on, sitä suurempi metsän monimuotoisuusarvo.

3.2 Kasvilajisto

Luontoselvityksessä ei havaittu selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä uhanalaisia, rauhoitettuja tai luontodirektiivin IV-liitteen kasvilajeja. Alueellisesti rauhoitettua keltakurjenmiekkaa (*Iris pseudacorus*) kasvoi lammen rannassa noin 850 m päässä selvitysalueen rajasta (Kuva 8).

Kuva 8. Alueellisesti rauhoitetun kurjenmiekkan kasvupaikka (59.1) selvitysalueen lähistöllä. Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

Keltakurjenmiekkan suojelustatuksesta ja ekologiasta

Keltakurjenmiekkaa tavattiin selvitysalueen länsipuolella olevan kaivetun lammen rannalla. Rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa luonnonsuojelulain (9/2023) 74 §:n mukaan poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 82 §:n mukaan poiketen siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Luonnonsuojelulain 82 §:n yleispoikkeus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa (Mäkelä & Salo, 2023). Luonnonsuojelulain 83 §:n 1. momentin mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Keltakurjenmiekka on tuoreimmassa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen, ym. 2019) luokiteltu elinvoimaiseksi kasvilajiksi. Sitä ei ole luokiteltu selvitysalueella myöskään alueellisesti uhanalaiseksi (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021). Keltakurjenmiekan elinympäristöä ovat järvien, lampien, jokien ja purojen savi-, lieju- ja mutarannat, matalat vesialueet ja tervaleppäkorvet (Suomen Lajitietokeskus, 2024b).

Huomioiden lajin valtakunnallinen ja alueellinen elinvoimaisuus, yksittäisen kasvupaikan mahdollisesta hävittämisestä ei liene haittaa keltakurjenmiekan suotuisan suojelutason säilyttämiselle ainakaan valtakunnallisesti tai alueellisesti.

Kohde 59.1: Luonnonsuojelulain (9/2023) 74 §:llä alueellisesti rauhoitetun keltakurjenmiekan kasvupaikka.

Sijainti kartalla (Kuva 8). Kohde sijaitsee n. 850 m päässä selvitysalueen rajasta kaivetun lammen rannalla. Rajaus kattaa koko lammen välittömine rantavyöhykkeineen (Kuva 9).

Luontoarvoluokitus luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet.

Kuva 9. Keltakurjenmiekan kasvupaikka lammen vastarannalla. Koko lammen rantavyöhyke oli lajille sopivaa elinympäristöä.

Suositus: Keltakurjenmiekan kasvupaikka tulee jättää maanmuokkauksen, voimakkaiden hakkuiden ja muiden maankäytön muutosten ulkopuolelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, sen huomioimisesta tulee kysyä ohjeistusta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksiköstä. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1. momentin mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Riippuen suunnitellusta toiminnasta kyseeseen saattaa tulla myös luonnonsuojelulain (9/2023) 82 §:n mukainen yleispoikkeus.

Sweco | Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2024

Työnumero: 25013791

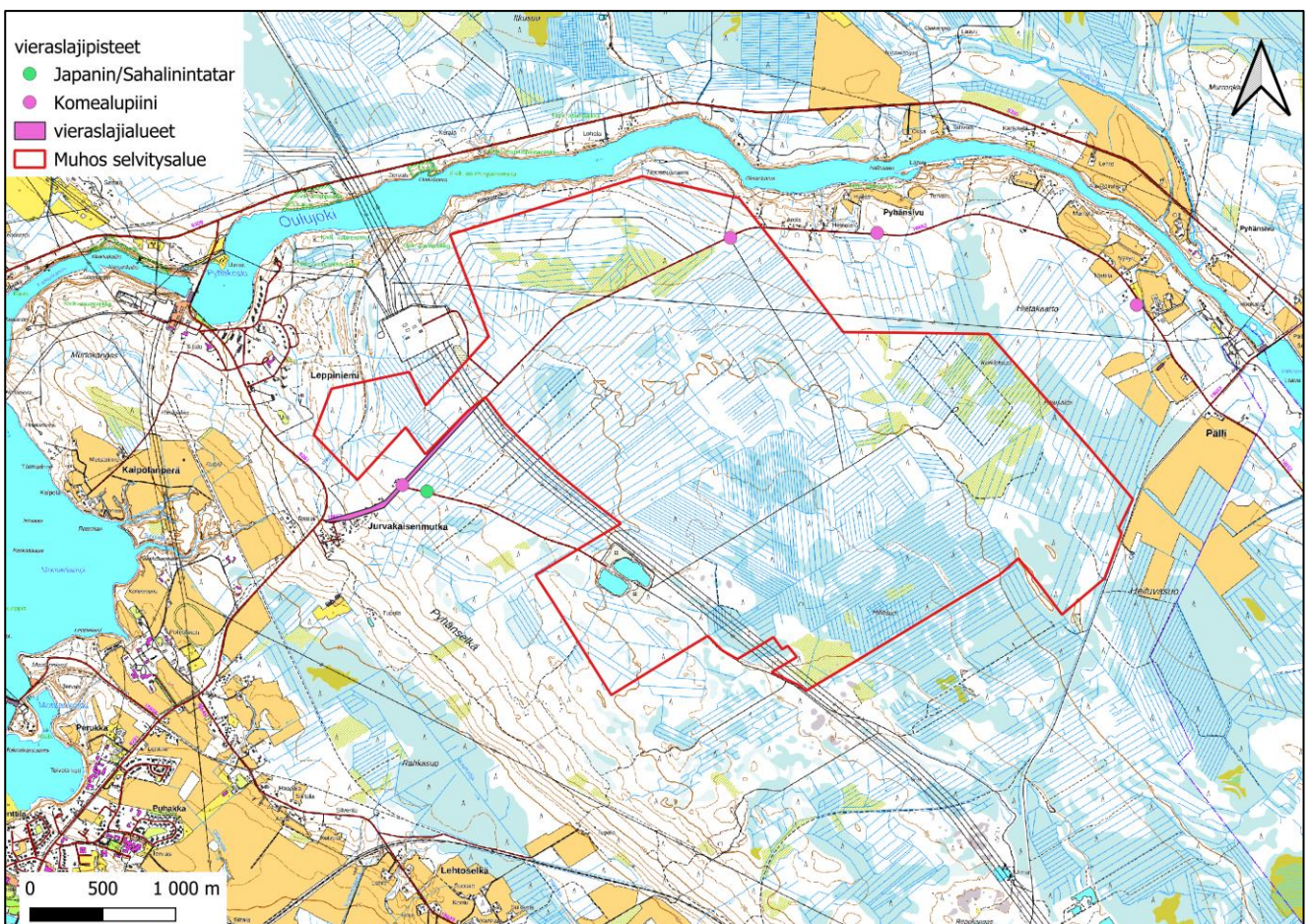
Päiväys: 4.4.2025

Versio: 3

Selvitysalueen ulkopuolella lähin tunnettu huomionarvoisen kasvilajin esiintymispaikka on noin 430 metrin päässä selvitysalueesta pohjoisluoteeseen Oulujoen toisella rannalla. Tällä paikalla on havainto silmälläpidettävän (NT) hoikka-eriksen kasvupaikasta vuodelta 2018. Edellä mainitun lisäksi Laji.fi-tietokannan (tietokantatieto 18.4.2024) mukaan 500 metrin säteellä selvitysalueesta ei ole valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisten, silmälläpidettävien, rauhoitettujen, erityisesti suojeltujen tai luontodirektiivin liitteisiin IV tai II kuuluvien kasvilajien tunnettuja esiintymispaikkoja.

Vieraslajit

Laji.fi-tietokannan (tietokantatieto 18.4.2024) mukaan selvitysalueelle tai 500 metrin säteellä selvitysalueesta ei ole havaintoja vieraslajeista. Vieraslajeista selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä havaittiin komealupiinia ja japanin- tai sahalinintatarta. Seuraavassa kuvassa (Kuva 10) on esitetty luontoselvityksen maastokäynneillä havaitut vieraslajien esiintymispaikat. Komealupiinia kasvoi sekä alueen länsi- ja lounais- että alueen pohjois- ja kaakkoisosassa tienvarsilla, kaivetun lammen rannalla ja peltojen pientareella (Kuva 11). Japanin- tai sahalinintatarta havaittiin yhdessä paikassa Arabiantien varressa alueen ulkopuolella (Kuva 12).

Kuva 10. Vieraskasvilajien kasvupaikat selvitysalueella ja sen ulkopuolella.

Komealupiini, japanintatar ja sahalinintatar on luokiteltu kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi Kansallisessa vieraslajiluettelossa (VN 704/2019, VN 912/2023) (Vieraslajit.fi, 2024). Rakennettaessa ja maita siirrellessä tulee huolehtia, että vieraslajeja ei samalla levitetä uusille alueille. Tämän suunnittelussa kannattaa huomioida mm. Vieraslajiportaalin (vieraslajit.fi, 2024) ohjeet.

Kuva 11. Komealupiinia kasvaa useissa paikoissa selvitysalueella ja sen lähistöllä. Kuva selvitysalueen pohjoisosasta läheltä metsäteiden risteystä.

Sweco | Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 2024

Työnumero: 25013791

Päiväys: 4.4.2025

Versio: 3

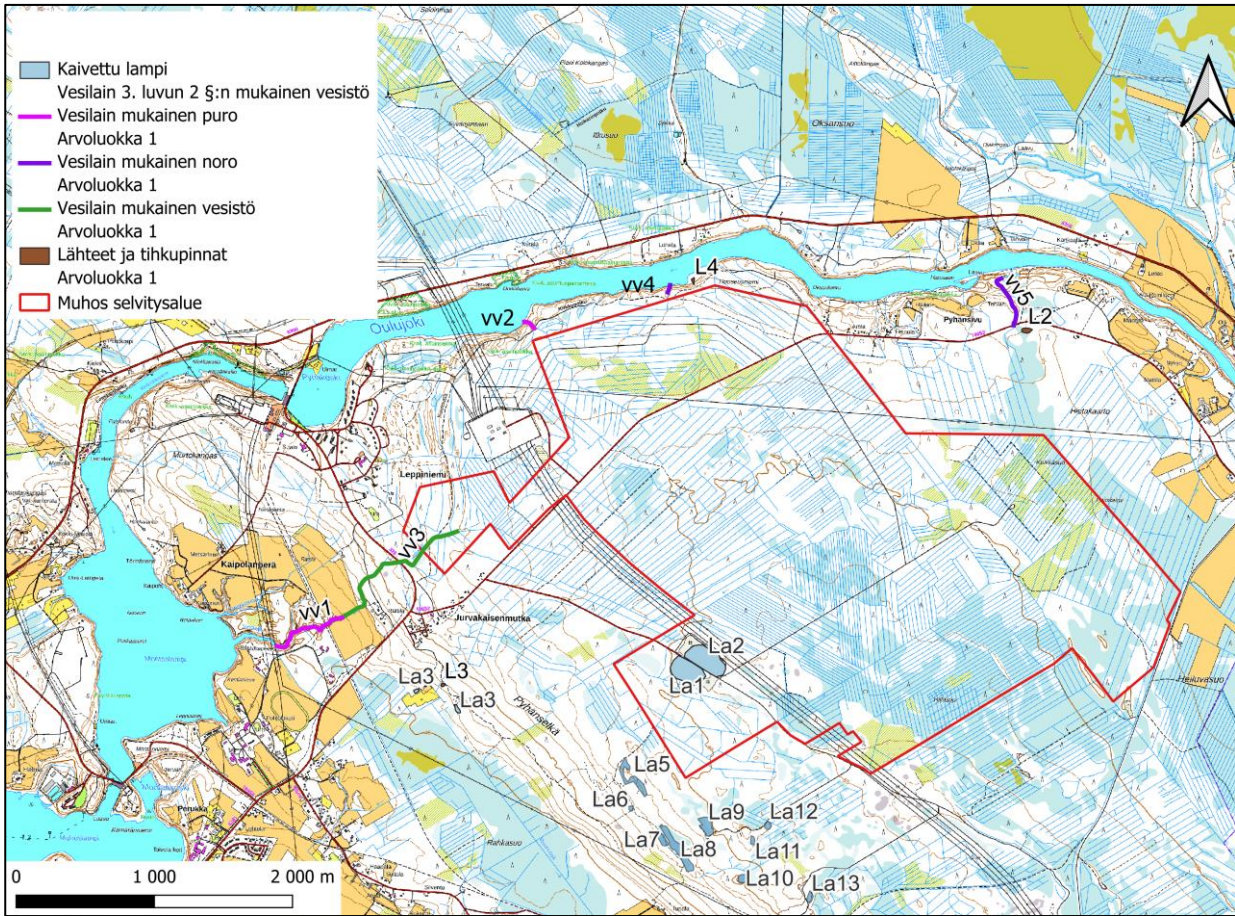
Kuva 12. Japanin- tai sahalinintatarta tavattiin alueen luoteispuolella Arabiantien varressa.

3.3 Luontotyyppit

Luontoselvityksen perusteella selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:n eikä 65 §:n mukaisia luontotyyppikohteita.

Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä (alle yhden kilometrin etäisyydellä) on yksi lähde (L2) ja yksi tihkupinta (L4), jotka ovat vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n pienvesikohteita. Tihkupintakin on vesilain 2. luvun 11 § mukainen vesiluontotyyppi, sillä se kuuluu vesilain mukaisiin lähteisiin. Yli kilometrin päässä selvitysalueen ulkopuolella on lisäksi kaksi lähettä, jotka myös ovat vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n pienvesikohteita (L1 ja L3; Kuva 13). Kohteiden L2 ja L3 lähteiden lakisääteinen asema on kuitenkin tulkinnanvarainen: ne ovat vedenottokäytössä, mutta ne olisi puisten rakenteiden poistolla luultavasti palautettavissa luonnontilaisen kaltaiseksi, joten ne lienevät vesilain 2. luvun 11 § mukaisia vesiluontotyyppejä. Selvitysalueen läheisyydessä on pienvesiselvityksen mukaan kaksi puroa ja kaksi noroa, jotka laskevat Oulujokeen. Purot ovat vesilain 3. luvun 2 §:n ja norot vesilain 2. luvun 11 §:n suojaamia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia virtavesiä (vv1-vv5; Kuva 13). Nämä kohteet ovat LUOPAS-oppaan mukaisia arvoluokan 1 kohteita (lainsäädännöllä turvatut kohteet), ja ne suositellaan jättämään kokonaan maankäytön ulkopuolelle. Kohteet ja niille annetut suositukset on kuvattu tarkemmin luvussa 3.4.

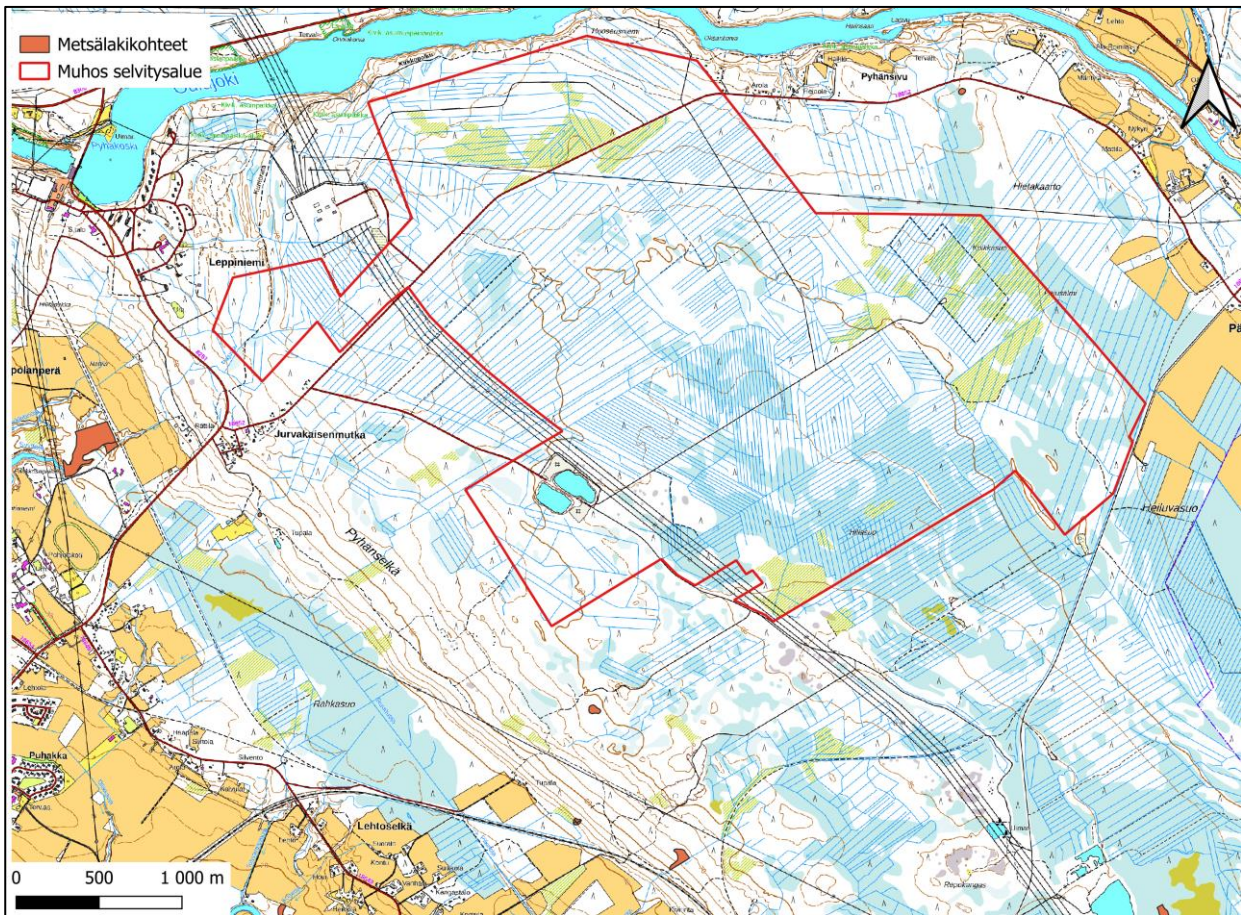
Selvitysalueella on kaksi vedellä täyttyntä sorakuoppaa (La1-La2) ja noin yhden kilometrin etäisyydellä selvitysalueen ulkopuolella on useita kaivettuja lampia ja lampareita (La3-La13; Kuva 13). Ne voidaan tulkita vesilain määritelmän mukaisiksi keinotekoisiksi vesistöiksi, jolloin niiden luonnon ja tilan heikentämien on vesilain 3. luvun 2 § mukaisesti yleisesti luvanvaraista. Ne eivät kaivettuina lampina kuitenkaan ole vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n pienvesikohteita eivätkä näin ollen arvoluokan 1 kohteita. Umpeen kasvavina ja osin vyöhykkeisinä kohteet La5-La13 voidaan kuitenkin tulkita arvoluokan 4 kohteiksi, jotka suositellaan mahdollisuuksien mukaan jättämään maankäytön ulkopuolelle.

Kuva 13. Vesilain mukaiset pienvedet ja virtavedet sekä kaivetut lammet ja lampareet selvitysalueella ja sen lähistöllä. Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

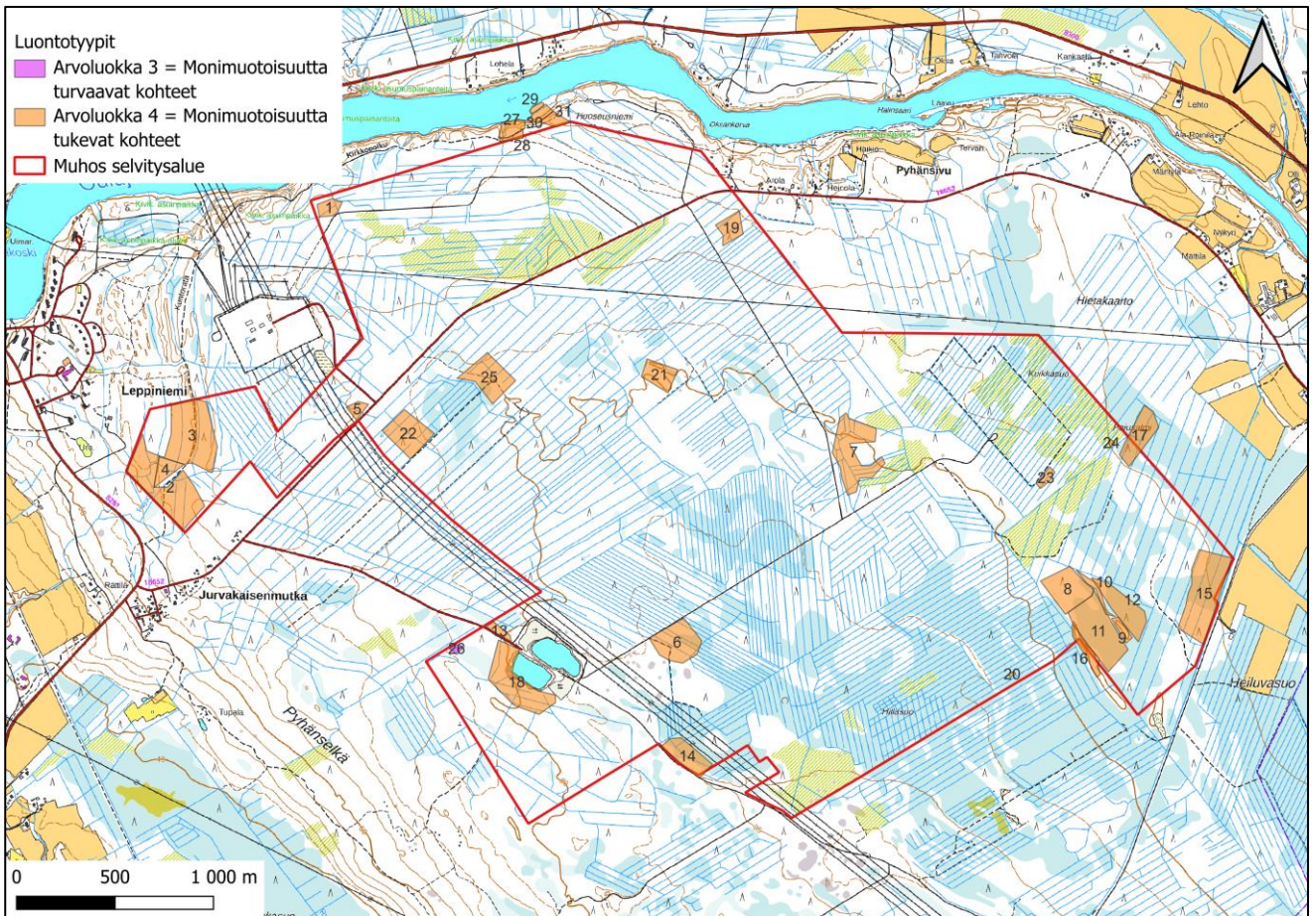
Metsäkeskuksen avoimeen metsälakikohdepaikkatietokarttaan (Metsäkeskus, 2024) on merkitty kolme metsälain (12.12.1996/1093) 10 §:n tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristökuviota noin kilometrin säteelle selvitysalueesta (Kuva 14). Lisäksi noin 1,5 km etäisyydellä selvitysalueesta on kaksi kohdetta lisää. Lähimmistä kohteista yksi on lähde, yksi pienialainen avoin suo ja yksi virtaveden välitön lähiympäristö. Kauempana olevat kohteet ovat lähteitä, pienvesiä ja niiden lähiympäristöjä. Metsäkeskus tekee metsälakikohteiden viralliset rajaukset ja metsälaki koskee vain metsätaloutta, ei muuta maankäyttöä, vaikkakin metsälakikohteet ovat samalla huomionarvoisia keskimääräistä talousmetsää korkeampien luontoarvojen vuoksi. Voimassa oleva luontoselvitysten laatimista ja luontoselvitysten yhteydessä tehtävää luontokohteiden arvoluokittelua koskeva, tässäkin selvityksessä noudatettu opas (Mäkelä & Salo, 2023), ei ohjeista huomioimaan kohteiden mahdollista metsälain 10 §:n mukaisuutta sinällään vaan kohteiden muut luontoarvot, mm. mahdollisen vesi- ja luonnonsuojelulain mukaisuuden ja luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen.

Selvitysalueen eteläosassa on lisäksi yksi Metsähallituksen rajaama alue-ekologinen kohde (Metsähallitus, 2024b). Kohde on rajattu topografian perusteella, mikä ei viittaa arvokkaaseen luontotyyppi- tai kasvillisuuskohteeseen.

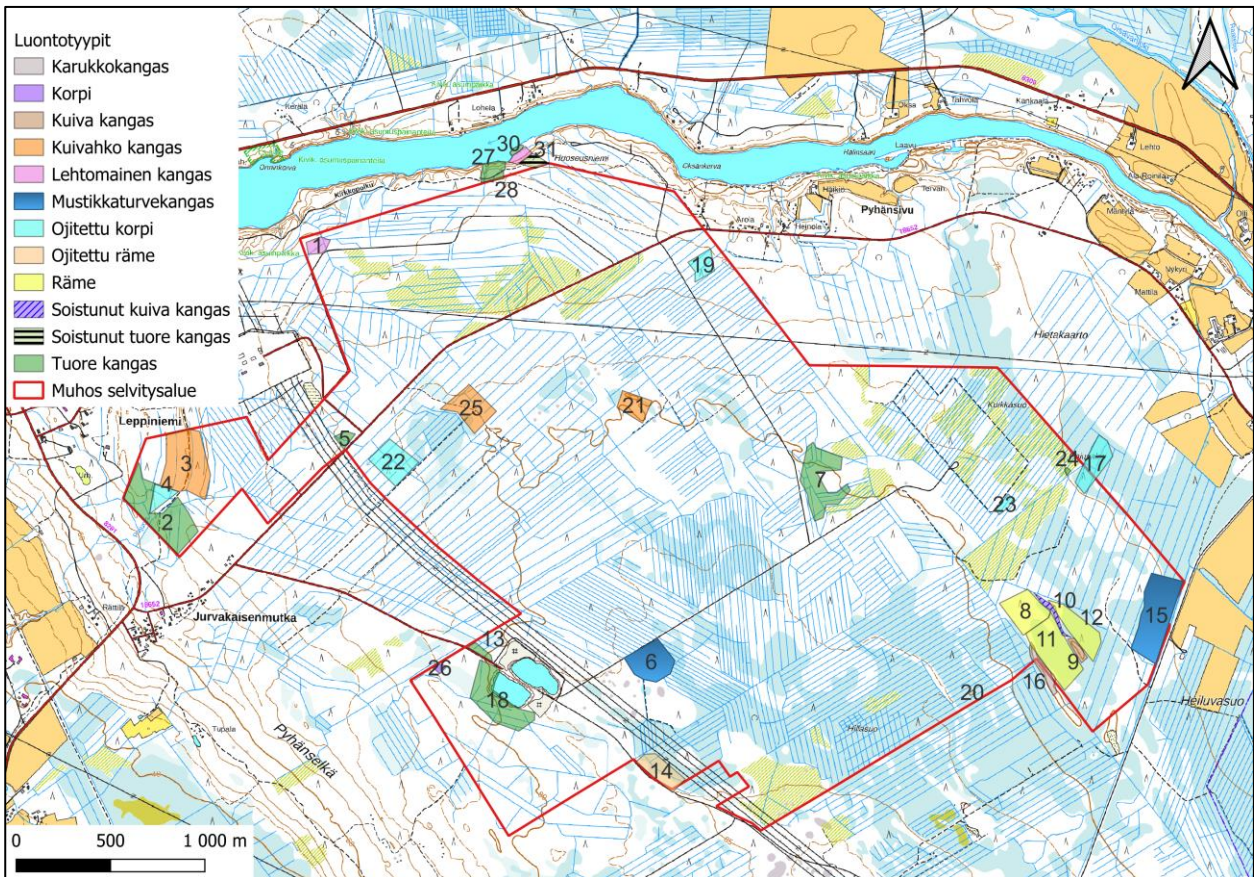

Kuva 14. Selvitysalueella ja sen lähiympäristössä Suomen Metsäkeskuksen rajaamat metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

Selvitysalueelta rajattiin yhteensä 31 kasvillisuudeltaan huomionarvoista kohdetta. Näistä yksi kohde rajattiin arvoluokan 3 luontokohteena (monimuotoisuutta turvaavat kohteet) ja loput 30 kohdetta arvoluokan 4 luontokohteena (monimuotoisuutta tukevat kohteet). Kohteet sijoittuvat pääasiassa selvitysalueen reunoille. Kaikki rajatut kohteet on esitetty kartoissa alla (Kuva 15 ja Kuva 16) sekä tarkemmin luvussa 3.4 sekä liitteessä 1, ja ne suositellaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan maankäytön suunnittelussa. Kohteet ovat joko uhanalaisten tai silmälläpidettävien luontotyyppien luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia esiintymiä, niillä esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja tai ne ovat muulla tavalla huomionarvoisia monimuotoisuutta tukevia kohteita. Kohteet kuvataan ja niiden huomionarvoisuutta perustellaan tarkemmin luvussa 3.4.

Kuva 15. Selvitysalueelta rajatut huomionarvoiset luontotyyppikohteet ja niiden arvoluokat. Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.

Kuva 16. Huomionarvoisten luontotyyppikohteiden kasvillisuustyyppit. Maastokartta: Maanmittauslaitos 2024.